

دستورالعمل تزریقات ایمن

بیمارستان شهید ستاری قرچک

واحد ایمنی : مریم کویاهی

بهار ۱۴۰۳

اهمیت تزریقات ایمن

رعایت کلیه نکات مربوط به تزریقات برای رسیدن به هدف تزریقات ایمن، از جایگاه بالایی برخوردار است؛ چراکه رعایت این اصول، باعث ارتقای ایمنی بیماران و کارکنان سلامت میشود

تعریف تزریقات ایمن

یعنی آسیب نرسیدن به تزریقات ایمن

- بیمار (دریافت کننده خدمت)

- کارکنان درمانی (ارائه‌دهندگان خدمت)

- جامعه و محیط زیست (به خاطر پسماندهای ناشی از آن)

- اگر پوست دست ارائه کننده خدمت، بریده و یا مبتلا به درماتیت باشد، باید از انجام تزریق برای بیمار اجتناب کند.
- اگر پوست دست ارائه کننده خدمت، به دلیل آگزما، خشکی و یا ترک خوردگی، سالم نباشد، الزامی است که از دستکش استفاده شود.
- از یک جفت دستکش، برای بیش از یک تزریق استفاده نکنید.
- از شستن دستکش جهت استفاده مجدد از آن، اجتناب کنید.
- در صورتی که احتمال مواجهه با خون یا فرآورده‌های خونی وجود داشته باشد، الزامی است که کارکنان از دستکش کاملاً اندازه دست خود استفاده کنند.
- بهترین روش پیشگیری از عفونت های ناشی از تزریقات غیر ایمن، حذف تزریقات غیر ضروری است.

تزریقات غیر ایمن، می‌تواند سبب انتقال انواع پاتوژن ها (ویروس، باکتری، قارچ و انگل) و ایجاد وقایع ناخواسته (آبسه یا واکنش توکسیکی) شود.

خطر انتقال عفونت های منتقله از راه خون، بستگی به نوع عامل بیماریزا، حجم و نوع مواجهه دارد.

اما ۳ پاتوژن HBV، HCV و HIV، می‌توانند با آلودگی های نامحسوس نیز منتقل شوند.

از آنجایی که احتمال ابتلا به عفونت هیاتیت ب بیشتر است، الزامی است که تمامی کارکنان خدمات بهداشتی و درمانی (منجمله کادر خدماتی) بر علیه این ویروس، واکسینه شوند

هر یک تزریق، یک سرنگ و سرسوزن!

- برای هر تزریق، سرنگ و سوزن استریل جدید استفاده نمایید.
- از استفاده مجدد سرنگ حتی اگر سر سوزن هم تعویض شده باشد، خودداری کنید.
- هرگز از داروی کشیده شده در یک سرنگ، برای تزریق به چند بیمار استفاده نکنید.
- از یک سرنگ و سرسوزن برای حل چند ویال دارویی استفاده ننمایید.
- از مخلوط کردن باقیمانده داروهای حل شده، جهت مصارف بعدی، اجتناب نمایید.

- از داخل نمودن یک سر سوزن و سرنگ به داخل چندین ویال مولتی دوز، اجتناب نمایید.

قبل از استفاده از سرنگ، از دو جهت سرنگ و سرسوزن را چک کنید:

(۱) سالم بودن بسته بندی

(۲) تاریخ انقضا

- هرگز به صورت همزمان دو یا چند ویال دارویی را در بالین بیمار، باز نکنید.
- به منظور کاهش آلودگی بین بیماران، حتی المقدور از ویال های تک دوزی برای هر بیمار، استفاده کنید.
- پس از ضد عفونی دیافراگم پلاستیکی سر ویال های دارویی با الکل ۷۰ درصد، از لمس مجدد آن خودداری کنید.
- از داخل نمودن یک سر سوزن و سرنگ به داخل چندین ویال مولتی دوز، اجتناب نمایید.
-

روش دفع بهداشتی ویال های چند دوزی

مطابق با دستورالعمل "دفع بهداشتی پسماندهای بیمارستانی" ویال های چند دوزی را در این موارد دفع نماید:

۱. اگر استریلیتی یا محتوای ویال، خراب شده است.
۲. اگر دارو بعد از باز شدن، به طرز مناسبی نگهداری و انبار نشده است.
۳. اگر ۲۴ ساعت از باز کردن ویال گذشته است. (در صورتی که داروهای حاوی مواد محافظ آنتی باکتریال نباشد).
۴. در صورتی که تاریخ انقضای دارو گذشته است. (حتی اگر دارو دارای مواد محافظ آنتی باکتریال هم باشد، باز باید دفع گردد)
۵. صرف نظر از تاریخ انقضا، در صورتی که دارو سهوا آلوده شده باشد یا تاریخ تولید بر روی آن درج نشده باشد.

راهنمای عملیاتی برای آماده نمودن تزریقات (سه گام اساسی)

- (۱) همیشه فضایی که به آماده نمودن تزریقات اختصاص دارد را منظم نگه دارید تا تمیز کردن آن سهل تر باشد.
- (۲) قبل از اقدام به آماده سازی داروها یا در صورت آلوده شدن این فضا به خون و ترشحات بدن، آن را با الکل ۷۰ درصد (اتانول یا ایزوپروپیل) تمیز نمایید و صبر کنید تا کامل خشک شود.
- (۳) قبل از اقدام به تزریق، کلیه وسایل مورد نیاز را بچینید:

- سرنگ و سرسوزن استیل یکبار مصرف
- حلال (آب مقطر یا حلال های خاص)
- سواب پنبه

○ ظروف ایمیل (جهت دفع پسماندهای نوک تیز و برنده)

نکاتی درباره آماده‌سازی ویال‌های دارویی سپتوم‌دار:

1) در ابتدا، سر ویال دارویی را با پنبه آغشته به الکل ۷۰ درصد، پاک کرده و قبل از ورود سر سوزن به داخل آن، صبر کنید تا در معرض هوا خشک شود.

2) در صورت استفاده از ویال‌های مولتی دوز، برای کشیدن هر بار دارو، از سر سوزن و سرنگ استریل جداگانه استفاده نمایید.

3) هیچ‌گاه پس از کشیدن دارو از ویال‌های مولتی دوز، سر سوزن را (پس از جدا نمودن سرنگ) در داخل آن رها ننمایید.

4) در اسرع وقت پس از کشیدن دارو از ویال مولتی دوز، اقدام به تزریق نمایید.

برچسب زدن ویال‌های مولتی دوز آماده شده:

مشخصات ذیل را روی برچسب ویال‌ها بنویسید:

- تاریخ و زمان آماده نمودن دارو
- تاریخ و زمان انقضا پس از حل نمودن دارو
- نوع و حجم حلال
- غلظت نهایی
- نام فرد مسئول

برچسب زدن ویال‌های مولتی دوزی که نیاز به آماده‌سازی ندارند:

مشخصات زیر را روی برچسب ویال‌ها بنویسید:

- تاریخ و زمان اولیه‌ای که از ویال استفاده شده
- نام فرد مسئول

نکاتی برای پیشگیری از جراحی کارکنان بهداشتی درمانی با وسایل نوک تیز و برنده:

- فوراً پس از انجام تزریق، وسایل مصرفی را در ظروف ایمن، دفع نمایید.
- سرسوزن را در خارج از ظروف ایمن نیندازید.
- برای گذاشتن درپوش سر سوزن، از دو دست استفاده نکنید.
- در صورتیکه گذاردن درپوش سر سوزن، ضروری است از روش یک دستی برای گذاشتن درپوش، استفاده نمایید.
- از تزریق خون به داخل لوله آزمایش، زمانی که آن را با دست دیگر نگه داشته‌اید، اجتناب نمایید.
- لوله نمونه خون را قبل از ورود سرسوزن به داخل آن، در جا لوله‌ای قرار دهید.
- برای شکستن ویال‌های دارویی، از پد محافظ و تیغ اره‌ای استفاده نمایید.
- از شکستن و یا خم کردن سر سوزن، قبل از دفع خودداری کنید.
- در صورت وقوع نیدل استیک، آن را گزارش کنید.
- پروفیلاکسی بعد از مواجهه با اجسام بالقوه آلوده را ظرف ۷۲ ساعت انجام دهید؛ چرا که بعد از ۷۲ ساعت، بی‌اثر می‌باشد.

نکاتی درباره استفاده از سیفتی باکس‌ها:

- هرگز محتویات سیفتی باکس را خالی نکرده و به هیچ عنوان مجدداً از آن استفاده نکنید.
- هرگز بیش از سه چهارم حجم سیفتی باکس را پر نکنید.
- وقتی سیفتی باکس، حداکثر تا خط نشانه پرشد، درب آن را ببندید و مهر و موم نمایید.
- باید پس از هر بار استفاده از سیفتی باکس، آن را کنترل کنید تا از تمیز و سالم بودن و عدم نشت آن، مطمئن شوید.
- برای کاهش احتمال خطر، از جدا کردن سرنگ و سرسوزن خودداری کنید و آن دو را با هم در داخل ظرف بیندازید.